

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
12/347 SL KRJ/rla

Dato
30 .01.2012

Svar på spørsmål om ligningssaker og forholdet til Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK)

Jeg viser til brev 19. januar 2012 fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen vedlagt en henvendelse fra Larsen Oil & Gas AS v/ styreformann Berge Gerdt Larsen. På bakgrunn av denne henvendelsen ber dere på generelt grunnlag om en orientering om hvordan staten forholder seg til bestemmelsene i EMK artikkel 6 i ligningssaker.

Ved lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven) ble EMK med tilhørende tilleggsprotokoller inkorporert som norsk rett i den utstrekning de er bindende for Norge, se lovens § 2. Menneskerettsloven § 3 fastsetter at bestemmelsene i de inkorporerte konvensjonene "ved motstrid skal gå foran bestemmelser i annen lovgivning".

Det følger av ovennevnte at norske myndigheter er forpliktet til å anvende EMK og sikre at vedtak og saksbehandling er i samsvar med konvensjonens bestemmelser, herunder de rettigheter som følger av EMK artikkel 6.

I konkrete saker, også på skatte- og avgiftsområdet, kan det oppstå begrunnet tvil om hvordan EMK skal forstås. Dette skyldes til dels at bestemmelsene i EMK er noe vage, men også at EMD har fortolket bestemmelsene dynamisk og rettsskapende. Dersom det oppstår slik tolkningstvil, kan det ofte være hensiktsmessig å bringe saken inn for retten for å avklare rettstilstanden og sørge for en ensartet praksis.

Ved spørsmål om rekkevidden av EMK, har Høyesterett da uttalt at norske domstoler skal benytte samme metode som Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD), men med den reservasjon at det i første rekke er EMD som skal utvikle konvensjonen, jf. Rt.

2002 s. 557.

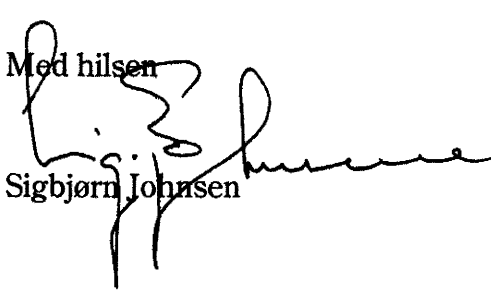
EMK artikkel 6, som er nedfelt i konvensjonens del I, fastsetter retten til en rettferdig rettergang. Artikkel 6 nr. 1 fastslår grunnprinsippene for en rettferdig prosess og gjelder ved avgjørelsen av en sak vedrørende borgerlige rettigheter og plikter eller en straffesiktelse. Artikkel 6 nr. 2 og 3 presiserer på sin side visse minimumsrettigheter og gjelder bare i saker som innebærer en straffesiktelse, for eksempel saker om tilleggsskatt.

Som angitt ovenfor, er EMK, herunder retten til rettferdig rettergang etter EMK artikkel 6, gjort til norsk rett med forrang foran annen lovgivning gjennom menneskerettsloven. Det er derfor ikke hensiktsmessig å innarbeide begrensninger etter EMK i ligningsloven. En slik innarbeiding ville også vidløftiggjøre lovteksten og kunne skape usikkerhet om samsvaret mellom loven og EMK.

I tillegg til at rettighetene etter EMK er sikret gjennom menneskerettsloven, viser jeg til at Skatteetaten har retningslinjer som sørger for at EMK blir overholdt i saker hvor dette er aktuelt, da særlig i saker om tilleggsskatt.

I skatte- og avgiftssaker som forfølges i det strafferettslige sporet, er det påtalemyndigheten som først og fremst vil sørge for å ivareta de rettigheter og begrensninger som følger av EMK.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen